

веде, да се као издайникъ отечества казни робіомъ одъ 10 до 20 год.

Ако є чрезъ то ратъ заиста противу Србів поведенъ, да се казни смрѣу.

Према напредъ изложеной теоріи о покушаю, изгледало бы да се овде у првомъ одельку говори о покушаю, а у другомъ о

6. Кон навалице, на уштрабъ права србски према другој држави, поквари или уништи отоме дѣйствуюће документе;

7. Кон туђина наведе, или навести покуша на војничко или политично мешанић у србска дѣла, као и кон туђина подпомаже или съ ныњим у сајузу ради у той цѣли:

а. Да се Србія или нека часть њена подчини туђој држави;

б. Да се униште, уступе или обрнѣ народна права и уставна слобода;

в. Да се промене заведени основни закони;

г. Да се умале или ограниче преимућства србске врховне или законодавне власти;

д. Да се униште законодавне или врховне обште наредбе;

е. Да се промени владаюћи кнѧзъ; или

ж. Да се унутрашия независност и самосталност Србіја обори или умали.

§ 84.

Србинъ, кои тужи србина туђинской власти обилазећи свою власть, а зна да му о ова надлежна казниће се у новцу до триста талара.

А Србинъ, кои противъ свое земальске власти, или закону или пресуда земальскимъ судовима изречены, тражи у туђина заштиту или помоћь, да се збогъ самогъ овогъ дѣла казни у новцу одъ триста до хиљаду талара, или затворомъ одъ одне до петъ година.

§ 85.

Кон предузме или покуша да владаюћегъ кнѧза живота лиши, или да га издајнички непріятелю преда, да се казни смрѣу.

ЧАСТЬ ДРУГА.

О казненю злочинства и преступленія понаособъ.

ГЛАВА ДЕВЕТА.¹⁾

О злочинствама и преступленіяма противу отечества, владѣтеля и устава.

§ 83.

Србинъ, кои са странимъ правительствомъ у спошениѣ ступи, да ово на ратъ противу Србіје на-

¹⁾ Ова цела глава изменѣна в допуномъ одъ 17-гъ Ювія 1861. а по старомъ закону были су у њој ови прописи:

§ 83.

Издайникъ отечества казниће се смрѣу.

За издайника отечества сматраће се свакиј Србинъ:

1. Кон се са непріятелъмъ противу Србіје бори;

2. Кон намѣрно, ма каквимъ начиномъ приуготовљава, олакшава или подпомаже улазакъ у Србіју, напредованѣ или успѣхъ непріятельске слаје;

3. Кон непріятелю србскомъ шпионира, или непріятельске уводе прикрива;

4. Кон, ма и у мирно доба, државне тайне послове или ствари, за кое зна да срећа отечества зактева, да се одъ каквогъ туђегъ правительства у тайности чуваю, овоме правительству изда, одкрив, или му преда или явно обелодави;

5. Кон повереный му државный посао са страномъ државомъ навалично сврши на штету Србіје;

свршеномъ дѣлу, па према томе да може говора быти и о томе, да ли се и онай може казнити, кои се истина са странимъ правителствомъ у сношенију упустјо да ово на ратъ противу Србије наведе, но доцнје одъ тога одустане; јеръ при покушају видили смо да онай неможе быти казненъ, кои је своевольно одъ свое намере одустао да дѣло изврши. Мы кажемо да овде оной теорији нема места, јеръ законъ и само ступанје у

§ 86.

Да се казни заточенемъ одъ двадесетъ година, кои предузме или покуша:

1. Да владајућег кнеза насилнимъ начиномъ у затворъ метне, или да га силомъ са владе отера;
2. Да целокупност Србије поремети, или да насилнимъ начиномъ промени уставне и основне законе земаљске установе.

§ 87.

Сазаклетници злочинства казаногъ у § 85. и 86. казније се по степену доказаногъ участіја у сазаклетству, и то, ако су до самогъ одкритіја и почетка ватаня сазаклетничкомъ заключено верни и сталини остали, заточенемъ одъ две до двадесетъ година.

Сазаклетіје ће се овако казнити само онда, кадъ је заключен ћизмеђу два или више лица већ утврђено, и кадъ је предузеће сасвимъ спремно и све опредѣлено, па се само згодна прилика чека, да се кое одъ злочинства у §§. 85. и 86. казаны силомъ изврши.

Ако ли је пакъ сазаклетіје имаюће за цѣљ кое одъ ових злочинства само заключено, а нис сасвимъ спремно, онда ће казни быти затворъ одъ једне до петъ година.

§ 88.

Кадъ је буна подигнута у намери да се кое одъ злочинства казаны у § 86. изврши, ко се бунтовницема своевольно придружи и у борби учествује, да се казни робијомъ или заточенемъ одъ две до десетъ година.

сношеније са странимъ правителствомъ за казнимо оглашава, дакле ово ступанје као сасвимъ за себе злочинство сматра, и потоме башъ да овакавъ издайникъ и одустане одъ свое намере да страно правительство на ратъ противу Србије наведе, опетъ је онъ већ злочинство учинио, па као учинитељ таковогъ има се и казнити.²⁾

Ступанје у сношенију, о коме првый оделякъ § 83 говори може на разанъ начинъ быти; тако ступанје у сношенију и онда је, кадъ бы когодъ слабости нашегъ положаја туђемъ правительству одкривао, или бы му показивао путе и начине како ће и на чему право потраживаня свога оснивати и т. д. како бы тиме страно правительство на ратъ навео.

У другомъ одельку изразъ „чрезъ то“ нутреба тако разумети као да се казнь смрти само онда надъ издайникомъ изриче, ако је искључно у слѣдству и његовогъ настављавања

§ 89.

Ко учини какво насилје кнезу или престолонаслѣднику бећу намере убиства, да се казни заточенемъ или робијомъ до петнаестъ година.

§ 90.

Ко явно, устмено или писмено, у злобной намери, увреди јавн обидве кнеза, да се казни затворомъ одъ три месеца до три године.

§ 91.

Извеђивање и суђење злочинства и преступлена, учинији противу кнеза, казаны у §§. 89. и 90. може се само по одобрено, или на заповеће понечитељства правосудија започети.

²⁾ Јургифеј, §. 180, Фели, II, §. 58 и. 7.

ратъ произишао. Узроци рата могу и други быти а не изключно радња овога издайника, нити се тако лако и доказати може да ли је баш ће у слѣдству радња издайника ратъ произишао или не; зато се Прайзи, изъ чиегъ је закона овай параграфъ кодъ наасъ узетъ (§ 67 пр. зак.) овимъ якимъ изразомъ и неслуже, већъ кажу само: ако је ратъ дѣйствително произишао. И што је кодъ наасъ онай изразъ „чрезъ то“ употребљенъ, по свой прилици ошибкомъ је учинено. Тако дакле, да казнь смртна надъ издайникомъ буде изречена, довольно је да је ратъ избје и да је издайникъ радио на томе да ратъ избје, или, по речима закона говорећи, да је издайникъ у сношенија са странимъ правитељствомъ упустіо се, изузимајући ако је та радња тако незната, да бы неразумно било и помислити да је она у стану била и найманіји поводъ къ рату дати.³⁾

§ 84.

Србинъ, који у време рата, који се противъ Србије води, прими се службе у непріјатељской војсци и противу Србије или ићи сајузника бори се, да се као издайникъ казни смртћу.

Србинъ који је пре у туђој војсци служби био па и далје, пошто је ратъ противъ Србије поведенъ, у твој служби остане и противу Србије или ићи сајузника бори се, да се казни робијомъ одъ три до десетъ година.

³⁾ Голтв. II. §. 57.

Ако у овомъ другомъ случају буде олакшао је онолностиј, то ће се казнити место робије затворомъ одъ три до десетъ година.

Први одељакъ овогъ параграфа говори о онима, кои у време, кадъ је већъ ратъ отворенъ, кодъ непріјатели у службу ступе, а другиј о онима, кои су се пре отвореногъ рата кодъ непріјатели у служби налазили па и кадъ је ратъ избје у твој служби остану.

Служба, о којој се овде говори, чисто је војна и тражи се да се дотично лице противу свогъ отечества или ићови сајузника бори; зато, ако је когодъ као лекаръ у службу непріјатељску стао или другу какву службу примје, којомъ као непріјатељ противъ свогъ отечества неступа, неподпада подъ овай прописъ закона. Речь „бори се“ по коментарима прайскогъ закона, одкуда је овай параграфъ и узетъ, предпоставља да дотично лице съ оружјемъ у руци противъ свогъ отечества или сајузника ићови иде.¹⁾ Ови коментари изјучују изъ овогъ прописа и свештенике који непріјателю у време рата пређу, но мы неможемо то миће делити, и тако неможемо ограничити прописъ овай закона само на оне, кои оружје носе, већъ га разпростиремо и на оне, кои се ма коимъ на-

¹⁾ Ференц. №. 130, за § 68 в. I. Фалтв. II. №. 59. Тимме. Мессен јум Фрајбергера (се ће Фрајбергера Штадт. Фрајберг. 1853. №. 147).

Овлашћен већим, зан.

чиномъ противу свое землѣ боре. Представимо и. п. како найпре архимандритъ а по-сле митрополитъ Мелентіј кодъ Любича, подъ княземъ Милошемъ, добошъ о вратъ веша те разтурене войнике прибира, или како какавъ честитъ свештеникъ съ крестомъ у руци у найопаснімъ тренутцима редове войника пролази те ій на юначкій отпоръ про-тивъ непріятеля одушевлява. Такавъ јданъ свештеникъ ніє намъ ништа мањъ, него што є онай борацъ, који є оружје противъ нась окренуо. Јоштъ шта више овакавъ јданъ ратникъ млого є важніји но више ныи оби-чны ратника. Мы дакле и саму овакву и по-добну радню изравнивамо са ономъ, где кој право оружје у руци носи те се противъ свое землѣ бори, и ако држимо да овако че-стити свештеници неће непріятелю ни пре-ћи, већъ они, коима є жао погинути или од-већъ писке душе, кое су у стану своимъ приватнимъ интересима или страстима, ин-тересе свога отечества и землѣ жертвовати.

Да случай подъ прописъ овогъ па-раграфа подпадне, треба да дотично лице про-тивъ свое землѣ или ићни сајузника воје; јеръ ако є когодъ и. п. приликомъ рата са Турцима, овима отишao и одъ овы у Азију одправљињъ да се тамо противъ овогъ или оногъ туче, кој ратъ никакве свезе нема са нашимъ ратомъ, такавъ неће подпасти подъ ово правило.

Да се кој као борацъ противъ свое зе-млѣ сматра, ніје нужно да є онъ свое ору-жје противъ свое землѣ и употребио, до-вольно є да є онъ у редовима оны био кој су именђни да противу ићгове землѣ војоу, ма да се ови случајно у ратъ и нису упу-стили.²⁾

Подъ сајузникомъ разуме се онай кој съ нама заједно ратъ води, тако и. п. ако бы мы у сајозу са Црногорцима и Грцима ратъ противъ Турака водили, подъ овай параграфъ подпасће свакій онай Србинъ, кој бы Тур-цима прешао, те съ овима или противъ Пр-ногорца или противъ Грка борио се.

Законъ є према онима блажіји, кој су были у военой служби кодъ онога, кој садъ као нашъ непріятель изилази, по чему и про-писує казнь за ове до 10 година робије. Кодъ овы, кој су се пре рата у служби нашегъ непріятеля затекли, непредпоставља се она рђава намера каква є кодъ оны, кој текъ у слѣдству рата къ непріятелю нарочито збогъ тога прећу да на нашу штету раде. Но да се казнь другимъ оделькомъ параграфа овогъ прописана надъ окривљенимъ изрећи може, нужно є да є окривљеникъ одъ свое волѣ и далѣ кодъ непріятеля остао те противъ нась ратовао; јеръ ако є онъ одъ непріятеля при-моранъ да противъ нась ратує, ићгова кри-

²⁾ Oppenheff, §. 130. ип § 68 п. 2.

вица спада у редъ оны, кои као приморани противъ свое волъ што учине.³⁾

Подъ олакшаваюћимъ околностима, о коима трећий оделякъ овогъ параграфа говори, разуму се ублажајуће околности, о коима смо на своме месту довольно говорили. Ово нарећенъ одело бы се и. п. на такавъ случај, кадъ бы се ко у служби непріятельской пре затекао него што је ратъ избіо, па бы га фамиљарна одношена притеснявала или бы му други какви важни узроци сметали те небы могао службу оставити, и тако бы на некій начинъ као приморанъ био у служби и далъ остати.

§ 85.

Србинъ, кои докле ратъ противу Србіс трае, силу непріятельску са знанѣмъ подпомаже, или војеци србской или ићны сајузника штету наноси, да се казни робомъ до десетъ година.

У слѣдујућимъ случајима да се казни смртку учитељ ако:

а., учини да тврдинѣ, богази, чувана места или друге утврђене или одбранителне точке, србска или сајузничка војска, или поједини официри или војници непріятелю у руке дођу;

б., ратне лађе, касе, оружнице, магацини или друго спремљено оружје, муниціја и проче ратне потребе, учини да у непріятельске руке дођу, или јї утамани или неупотребљивимъ учини;

в., непріятелю люде доводи, или војнике србске или србски сајузника наведе да непріятелю прелазе;

³⁾ Смотр. II. §. 60.

г., планове ратны операція, планове тврдини или утврђены места непріятелю саобщти;

д., непріятелю шпионара или непріятельске уводе (шпиона) прими, прикрива или имъ помаже, или е., буну међу србскимъ или сајузничкимъ војницима подиже.

Првый оделякъ параграфа овогъ садржи обште правило подъ кое се своди свако дѣло, коимъ се непріятелю на руку иде, уколико кое неспада у особена дѣла коя су подъ точкомъ а. б. в. и т. д. изброяна; тамо принадлежи и случај кадъ ко непріятелю служи као лиферантъ, или му као путовоћа служи, изузимаюћи, ако је онъ силомъ непріятеля на једно или друго натеранъ.

Изразъ „са знанѣмъ подпомаже“ значи, да се изискује, да овай, кои непріятелю свое земљѣ услуге чини, зна да ове непріятеля подпомажу, безъ да се изискује да помогачъ своимъ услугама својој земљи шкодити жељи, или да збогъ свога интереса или другогъ каквогъ побуђена непріятеля помаже.¹⁾

§. 86.

Робомъ одъ 5 до 20 година да се казни ко намерно:

а., тайне државне или планове тврдини, или такве документе, акта или известіја, за која зна да интересъ државе захтева да се одъ тубегъ когъ правительства у тайности чувају, овоме саобщти или явно обелодани; или

¹⁾ Смотр. II. §. 62.

б., на уштреbъ права србски документе или друге доказе, тичуће се отnошенија Србије према другоме правительству, уништи, преиначи или при-
кrie; или

в., повереный му државный посао са странимъ
правительствомъ на штету Србије сврши.

За дѣла у точки подъ а., изброяна тра-
жи се да є кривацъ было једно или друго
намерно учинio, знаюћи да интереси државе
захтевају да се оно, што онъ чини, неучини.
Да ли є кривацъ имао за цѣљ да тимъ сво-
имъ дѣломъ своме отечеству дѣйствително
шкоди овде се нетражи.¹⁾

И у точки подъ б., нетражи се такође
да є намера кривца управъ на то ишла да
се штета нѣговoj земљи нанесе, онъ се
могао на овaj коракъ и новцемъ приволети,
у комъ бы слушају можда и самъ волio да
се никаква штета нѣговoj земљи нenanесе,
али зато нѣгово дѣло опетъ подъ ову точку
подпада, јеръ є намерно уништио и т. д. до-
кументъ права нѣговогъ отечества тичу-
ћи се.²⁾

У осталомъ ова точка чини се ма-
ло неясна, јеръ узета изъ прайскогъ закона,
ниe онако преведена као што є смисао прай-
скогъ закона, тамо т. є. нестoи „тичући се
отnошенија прайске према другомъ прави-
тельству“ већь „на уштреbъ права државе

¹⁾ Оppenhoff. §. 132.

²⁾ Гoлтb. II. §. 70.

у одnошению према страномъ правительству,
документе или друга доказна средства на то
(право) односећа се и т. д. (zur gesährdung der
Rechte des Staates im Wehältniß zu einer fremden Re-
gierung die darüber sprechenden Urkunden etc.) Нама
се види да є приличнe ова мисао изражена
у точки подъ в., § 83 првобитнogъ закона.

И у точки подъ в., тражи се намерно
таженъ поклонїногъ поверија, као и знанъ
да ће дѣло за отечество штетно или да мо-
же штетно быти.³⁾

§ 87.

Предузеће кое на то иде:
а., да владајућiй князъ буде убиенъ, затворенъ
или да се непріятелю у руке преда, или за владу
неспособнимъ учини;

б., да се законъ редъ наслѣдства или уставъ
земаљскij насиљно промени, или

в., да се областъ србска цела или нека частъ
исте са страномъ државомъ спои, или једна частъ
одъ целога отргне,

да се као издайникъ казни смртћу.

Предузеће ово сматра се за свршено, кадъ су
предузета дѣла, коима се злочинства намера не-
посредствено у извршену привести има.

Овде долазимо на злочинство, кое збогъ
своје особене природе има и за себе особену
теорију. У § 41 говорилисмо о покушају, и
по томе разлагалисмо кадъ є покушај а кадъ
є свршено дѣло; казалисмо да є покушај

³⁾ Гoлтb. I. c.

За последњи одељак важи примѣтба на стр. 223. казана.

§ 223.

Као опасна краћа безъ призрена на величину украденогъ предмета, да се казни, робомъ до десетъ година у слѣдуюћимъ случајима:

1. Кадъ крадљивацъ обијањемъ или провалњањемъ или отварањемъ кућа, дућана или други зграда у коима люди живе, или у овима принадлежеће зграде и затворене просторе и авлје уће, и краћу учини;

2. Кадъ крадљивацъ пођу у такова зданја, куће, дућане и овима принадлежеће зграде и затворене просторе уће, ускочи или отвори, или се јоштъ за дана у таковима за цѣљ краће прикрје и затвори и краћу учини;

3. Кадъ ко обије и поара цркве, монастире и явне збирке за науку, художество и умѣтност;

4. Кадъ је крадљивацъ при себи носио оружје, или друга опасна орудија (која неслуже као средство за краћу); осимъ ако се докаже, да крадљивацъ исто за цѣљ одбране или нападања са собомъ понео.

Но¹⁾ ако буде олакшавајући околности казни се може спустити до на шестъ месеціј затвора, или на бой до педесетъ удараца.

Онай,²⁾ кој је учинио три или више опасни краћа или поредъ две или више просты, и две опасне да се казни смрћу.

Исто тако да се казни смрћу и онай, кој учини опасну краћу, почемъ је пре тога двапутъ за просте краће, или једнпутъ за опасну осуђенъ био

¹⁾ Овай је одељакъ додатъ допуномъ одъ 17. Јуна 1861.

²⁾ Овай и нижеслѣдуюћи одељакъ додати су допуномъ одъ 20 марта 1863.

§ 223 а.³⁾

Ко у другимъ зградама осимъ овны поборони у § 223 т. е. у таковима, у коима люди не живе, учини краћу начиномъ у § 223 изложенимъ, да се казни половиномъ оне казни коју бы по § 223 за служјо, да је у тамоименованимъ зградама учинио.

§ 224.

Подъ затворенимъ просторима разумевају се такови простори, у кое се само обијањемъ, провалњањемъ, ускакањемъ, провлачењемъ или употребљењемъ кључа ући може.

Подъ⁴⁾ провлачењемъ или ускакањемъ разуме се кадъ крадљивацъ крозъ оракъ, кровъ, пенџеръ или друге отворе, кои нису за улазакъ определени, или преко зида или плата уће и краћу учини, или отворима кои нису за улазакъ одређени послужи се да краћу учини, безъ да свагда унутра ући мора.

Подъ провалњањемъ и обијањемъ разуме се кадъ крадљивацъ па згради и уобичајте огради, какавъ затворенъ бывши улазакъ силомъ отвори, или новъ улазакъ начини, или чаодеји се отворъ разпространи да унутра уће, или, такавъ отворъ направи да краћу учинити може безъ да ради краће унутра улази; исто тако кадъ онъ у самомъ зданју бывши у овоме на напредъ казаный начинъ врата, зидове, ходнике или пролазке отвори или провали, или ормане, сандуке и друге за хранење ствариј одређене затворе обије или отвори и краћу учини.

Лакшеј га прегледа ради представићемо ову стварь овако:

³⁾ Овай § додат је допуномъ одъ 17. Јуна 1861.

⁴⁾ Овай и нижеслѣдуюћи одељакъ додати су допуномъ одъ 17. Јуна 1861.

магачъ; уколико ће пакъ и други за то одговорни быти важе опредѣлена § 54 а.³⁾

Изъ речи закона „силомъ и т. д. стварь одузме“ види се да употребљна сила и претња има управъ за цѣль крађу. Према томе, ако є сила или претња какву другу цѣль имала а не крађу н. п. да се когодъ надъ коимъ лицемъ освети, или да га силує, па пошто се лице нападнуто нје могло бранити, да є и крађа учинѣна, онда долази у стичај крађа са онимъ другимъ злочинствомъ, н. п. тѣлеснимъ повређеніемъ или силованимъ, кое є учинѣно,⁴⁾ но неки држе да є и у овомъ случају разбойничество.⁵⁾

По § 238 уподобљенъ є съ разбойничествомъ и случај, кадъ ко, при крађи уваћенъ, противу лица силу или претњу употреби. Изразъ „на дѣлу крађе уваћенъ“ изключава случај, ако є кривацъ текъ после учинѣне крађе траженъ и гоненъ био, и само своди на случај кадъ є крадљивацъ затеченъ при самой крађи, или башъ кадъ є онъ ову изъ куће изнети ктео. Ако є кривацъ *овако* уваћенъ, онда се разуме, да и само гоненѣ кривца, кое є одма слѣдовати морало, долази подъ ово наређенѣ закона, ако бы т. є. кривацъ при таквомъ гоненю силу или претњу употребио.

³⁾ Oppenhoff §. 382.

⁴⁾ Gostb. II. §. 517.

⁵⁾ Oppenhoff. §. 381. n. 4.

§ 239.

Разбойникъ да се казни робіомъ найманъ петъ година.

Съ погледомъ на допуну § 242 одъ 20 Марта 1863 види се да є овай прописъ обезснаженъ, јеръ кадъ се тамо изложено злочинство, кое, као што смо напредъ видли, было бы управъ покушай само, казни смрѣу, то се пре свршено злочинство смрѣу казнити мора.

§ 240.

Ако є разбойникъ при крађи или отиманю каквогъ човека убіо, да се казни смрѣу.¹⁾

§ 241.

Разбойникъ да се казни смрѣу:¹⁾

1. Ако є при отиманю какавъ човекъ тѣлесно или душевно тешко или опасно повређенъ или осакаћенъ (§ 177.)

2. Ако є разбойникъ већъ једијутъ збогъ разбойничства био казнѣнъ;

3. Ако се послѣдовавша смрть небы могла разбойнику у хотићност приписати т. є. ако се недокаже да є ктeo убити;

4. ²⁾ Ако є разбойникъ или једињъ одъ разбойника или саучастника при учинѣномъ разбойничству оружје при себи имао;

¹⁾ По старомъ тексту овогъ §. было је онде јошти и ово „ако се докаже да є ктeo убити“ па је ово изостављено допуномъ одъ 20. марта 1863.

²⁾ Ова є казни опредѣлена допуномъ одъ 20 марта 1863 а по старомъ тексту было је онде овако:

Робіомъ одъ десетъ до двадесетъ година да се казни разбойникъ:

2) Ова точка изменена је допуномъ одъ 17. Јула 1861. а по старомъ тексту гласила је овако:

4. Ако є разбойникъ оружје са собомъ носио.

5. Ако су у разбойничеству два или више њи
были, кои су се на ту цѣль договорили;

6. Ако је разбоничство на явнимъ путовима и
местима учинено;

7. Ако је разбойничество у време ноћи у ку-
ћама где люди живе и у овима припадајућимъ
зградама учинено;

8. Ако је разбойникъ, какво лице на муке ме-
ћао да своје иманѣ одкрије.

Према томе, што по § 242 казни се смр-
ћу и онай, кои је само ктето што да отме,
постало је излишно прописе овде изложене
далје обяснявати, почемъ за све њи смртъ
слѣдује, па ма се подъ каквимъ околностима
дѣло догодило; но ипакъ, у надежи да се
могу ове садашње престроге мере време-
номъ одклонити изложићемо више једно крат-
ко објасненї ових прописа.

§ 240 Представља случај кадъ је кривацъ
съ намеромъ убиство произвео, небуде ли
съ намеромъ убиство учинено, долази слу-
чай подъ точку 3. § 241.

Точка подъ 1 § 241 представља случај
кадъ је ко у слѣдству злостављану и по
вреде тѣла у душевну немоћ пао, и та-
ко, ако је ко само изъ страа или збогъ пре-
тићу у душевну немоћ пао, ніје случај о
који ова точка говори.

Къ 2. овде се представља повратъ.

Къ 3. за ово важи правило § 154 а.

Къ 4. Разуме се ако су други оружје видли
или знали за то, иначе важи нарећенѣ § 54 а.

Къ 5. подобанъ случај представљенъ је
у точки 8 § 222.

Къ 6. подъ явнимъ путовима неразуму
се само окружни, срезки или обшински пул-
тови, већъ сви којима се свакиј служити мо-
же, башь да бы они и преко приватне ка-
кве земље ишли па ма да су и саме стазе.³⁾
Путови водени неспадају овде.⁴⁾

Къ 7. подобанъ случај налази се у то-
чки подъ 5 § 222.

Къ 8. подъ мукама разуму се злоставља-
ња којима се вредъ и болови причинјавају у
цѣли, — као што кодъ насије стоји — да муче-
неный иманѣ одкрије, премда, као што знамо,
нечине се мучена само у той цѣли.

§ 242. ¹⁾

И онай који је съ разбойничкомъ намеромъ на-
стоећу опасну претњу или силу противу лица упо-
требио, да се казни као разбойникъ,²⁾ ма и да піје
ништа отео или однео.

3) Goltb. II §. 518. Oppenhoeff §. 383. f.

4) Goltb. I. e. Oppenhoeff §. 384.

1) § Овай изменећи с допуномъ одъ 17 Јуна 1861 а старий
пропис био је в овакавъ:

Разбойникъ казниће се робомъ и у ономъ случају, кадъ
с какво лице напастовоја и злостављено, ма и да піје ништа
отео или однео.

2) Допуномъ одъ 20 марта 1863. и овде је прописана казни
смерти као и кодъ § 240 и 241. у той допуни овако се каже:

§. 240. 241 и 242 у смотреню казни да се замену
овимъ:

га дѣла ово или оно одъ иманя неизда, или ово или оно, коимъ бы се файдисати могао, неучини, казни се.

§ 249.

Кадъ є ко за цѣль насиљногъ изнуђаваня претіо да ће кога убити, ватромъ попалити, или водомъ преплавити, или да ће му другу какву велику штету учинити, да се казни робомъ до петъ година.

§ Овай ніє ништа друго него то што и § 246, само што законодаваць претню са тежимъ злочинствама оне теже да казни, него што є у § 246 уобщите говорећи назначio.

§ 250.

Ако ли є изнудитель претіо, да ће кога съместа убити, или осакатити, или є силу противъ лица употребио, да се казни подобно разбойнику по §§ 239, 240 и 241.

Овай начинъ изнуде равна се разбойничству и одъ нѣга се поглавито само у предмету разликуе. Кодъ разбойничства, као што смо видли, ограничава се ово разбойничество само на покретне ствари, и такове разбойникъ самъ одузимлѣ, овде напротивъ не само што се простире изнуђенѣ и на друге користи односно иманя а не само на покретне ствари, него се принуђеный натерує да онъ самъ стварь дає, или уобщте да чине-

нѣмъ или нечиненѣмъ чега тражене користи самъ уступа.

§ 250 а.¹⁾

Ко ствари за кое зна да су покрадене или притаяне или другимъ злочинствомъ или преступленїмъ прибављне, притан, купуе, у залогу или иначе узима, или садѣйствує да се кодъ други проптуре, было то за свою користь или не; исто тако ко лицама, коя су какву крађу или утаю или друго подобно злочинство или преступленїе учинила, у смотреню пѣму познатогъ учинїногъ злочинства или преступлена на руку иде за свою користь, да се као прикривачъ (јатакъ) казни затворомъ найманъ месецъ дана и губиткомъ грађанске чести.

Ако има олакшаваюћи околності затворъ се може на осамъ дана спустити.

§ Овай говори о јатакованю. Како јатакованѣ поглавито кодъ крађа и нѣма подобнимъ злочинствама и преступленијама догађа се, тако є законодаваць и започео овде одъ стварій, кое се крађомъ и т. д. добијаю; но зато ніє изключio да се јатакованѣ и кодъ други злочинства и преступлена замислити може, (осимъ што є у § 250 б. изключно нека злочинства именовао) као што се то види изъ самогъ става овогъ § где се каже „или другимъ злочинствомъ или преступленїмъ прибављне“. Према томе, као што се § 50 на сва злочинства или преступлена односи, тако се исто и овай § на сва злочин-

¹⁾ § Овай додатъ в допуномъ одъ 17. Юніја 1861.

Обясненіе крим. зак.

токола, ма оне и у противуречности быле, немогу се сматрати као дѣло, кое овлашћава судію да о лажной сведочби и заклеть говорити може; шта више, нарочито съ по-гледомъ на § 273, може питаный и при ономъ последнѣмъ питаню, имали т. е. юштъ шта показати, одѣ целогъ свогъ пређашнѣгъ ис-пита одустати и сасвимъ ново нешто пока-зати, па зато опетъ неће се казнити. — Кодъ оны, кои доцнѣ заклеть положу, злочинство је свршено кадъ заклеть положе.

§ 267.

Ко се у казнителнимъ предметима криво за-куне да се казни:

1. Ако се то догодило у ползу обтуженогъ, затворомъ одѣ једне до петъ година, ако му є за то каква награда дата или обећана; у противномъ случају затворомъ до две године. У оба ова слу-чая кривоклетникъ ће се осудити да изгуби гра-ђанску честь;

2. Ако се криво заклео на штету окривљеногъ, робомъ одѣ две до десетъ година; но ако є окрив-љеный био невинъ, или є врло малу казнь заслу-живао, пакъ є збогъ лажногъ сведочанства заклете-тога на смрть осуђенъ, кривоклетникъ да се казни робомъ одѣ десетъ до двадесетъ година.

Точка подѣ 1, говори о случају кадъ се ко криво заклео на ползу окривљника, а точка подѣ 2. кадъ се на штету овога заклео.

Према томе, што є одвећь тешко до-казивати уколико є сведочба лажногъ све-

дока допринела да се окривљникъ осуди, прајскій є законъ у обите за овакве све-дочбе казао овако као нашъ законъ у овој точки „на штету окривљника“ и подѣ тимъ разуме да се неиспитује уколико є лажна све-дочба подѣстровала да се окривљникъ осу-ди, нити да се тражи да ли є и ићгова на-мера на то управљена была да се окривљ-никъ осуди, него само да се види є ли ићгово сведочанство на штету окривљника ишло.¹⁾ Нашъ напротивъ законъ одступио є овде одѣ прајскогъ система и пришао си-стему баденскогъ закона, кои съ онимъ из-разомъ „на штету окривљеногъ“ служи се само у онимъ случајима, где є окривљникъ само осуђенъ, а ако є онъ по осуди и ка-знь сасвимъ или одѣ части издржао, онда се упушта у нека почастна нарећења безъ призрена што є доказиванъ овы по прави-лу одвећь тешко, па више пута и неизвр-шимо. Но и овогъ правца није се нашъ за-конодавацъ сасвимъ држао, онъ є ктево валь-да да поправи баденскій законъ, па са тимъ є управъ велику погрешку учинио, тако и. п. нашъ законодавацъ нечини свуда разлику є ли окривљникъ само осуђенъ, или є по осуди и казнь издржао. Тако видимо да по точки подѣ 2. опредѣлюје казнь одѣ десетъ до двадесетъ година за оногъ кои кривомъ сведочбомъ учини да когодъ на смрть осу-

¹⁾ Гофф. II. С. 244. f.

ћенъ буде, а овамо у точки подъ б. § 268 прописує ту исту казнь за оногъ, кои є лажномъ сведочбомъ учиніо да когодъ убиенъ буде и казнь є извршена, кое баденскій законъ нечини, јръ онъ за првый случай, гдј є т. є. сама осуда, прописує казнь до петнаестъ година робіє (§ 487 точка 2.) а за другій случай, гдј є т. є. смрть и извршена, вечно робію или и времену, но никако манѣ одъ дванаестъ година (§ 489). Но и већу јошти погрешку напгъ законодавацъ овде учиніо, и ту ћемо у слѣдујоћемъ §-у показати.

Како се у овомъ § о осуди говори, разуме се, да ако є кривацъ княземъ сасвимъ или тако помилованъ, да му є казнь робіє у затворъ променѣна, ово ниуколико неслужи у ползу кривоклетника. Судъ ће се при узиманю овога на одговоръ чисто према осуди управљати.

§ 268.

Ако є у случајма предидујећегъ § 267 бр. 2. надъ онимъ кои є збогъ лажногъ сведочанства заклетога осуђенъ, казнь извршена, онда:

1. Ако є казнь надъ невинимъ у целости или одъ части извршена, осудит' ће се и сведокъ или вештацъ, кои є подъ заклетвомъ лажно сведочіо, или неистинито мнїнje поднео, на исту казнь;

2. Ако є обтуженый на већу казнь, него што є заслужіо, збогъ лажногъ сведочанства заклетога осуђенъ, кривоклетникъ ће се осудити преко заслужене казни јошти и на онай вишакъ кои є његовимъ поводомъ више окривљенный неправедно

претрпіо, уколико бы то допуштали прописи о границама казни у глави првогъ закона.

3. Ако є обтуженый сасвимъ нечинъ, или у ономъ случају, кадъ є онъ врло малу казнь заслужіо, збогъ лажногъ сведочанства заклетога на смрть осуђенъ и убиенъ, онда да се кривоклетникъ казни:

а. Смрћу, ако є кривоклетникъ са знањемъ лажно сведочіо и у намери да обтуженый на саму смрть осуђенъ и убиенъ буде;

б. У другимъ случајима робіомъ одъ десетъ до двадесетъ година.

Овде је нашъ законодавацъ имао у виду §§ 488 и 489 баденскогъ закона, али се нје добро са тимъ прописима упознао, него учиніо нека нарећења, која у никакавъ системъ неспадају и ево како:

Законодавацъ баденскій, као што се изъ §§ 487, 488 и 489 при сталніјемъ посматрању исту увиђа, расположіо је целу ову стварь на троје и то овако:

1. У точки подъ 2. § 487 говори уобщите кадъ ко у слѣдству кривоклетства буде осуђенъ, па ту поставља за манѣ случајеве казнь робіје одъ једне до осамъ година, а за осуду на казнь смрти робіје до петнаестъ година.

2. У § 488 говори о томе, да ли је ко у слѣдству осуде и казнь издржава или издржавати почео, разумевајући овде само казнь затвора или робіје, па онда чини разлику да

као покушай овогъ злочинства, макаръ да су се они и власти узпротивили те тако ныово дѣло у побуиу препшло; ако су се опеть скучили у цѣли да се противе власти, и томъ приликомъ иманю чијемъ штету нанесу, суди се случај по § 95.²⁾

Како је случај еднакъ са онимъ у § 95, то бы и овде важило оно што смо тамо о стицао казали, као и то, да правый предходный договоръ кодъ нападача нетражи се, а исто тако и оно, што смо тамо односно ради нападача казали, да т. б. ніје нужно да башъ сви у плячканю или противлению участвую, већъ да је довольна и само једна решимость свио; али како је законодавацъ, по свой принципи погрешно, казао да се по овомъ параграфу казне случаји где бы два или више људи по предходномъ договору ово злочинство учинили: то ће судови ово, одъ више људи учинено злочинство, судити по обштимъ правилама о саучастију. Но ако се онакавъ случај догоди, какавъ мы кажемо да је овде изложенъ имао быти, то ће се опеть овимъ параграфомъ ползовати.

Иманѣ на кое се напада може да буде приватно а и явно.

§ 294.

Свако повређенѣ и оштећенѣ туђи ствариј казни ће се на тужбу оногъ чије су ствари; но ако је повређени предметъ авио добро, казниће се на

²⁾ Селб. II §. 631.

туђбу полицијне власти, или оногъ надлежатељства, подъ кога се надзиранѣмъ поменуто добро наоди.

Овай § односи се само на оне прописе кои о повређеню и оштећеню туђи ствариј говоре, имено на §§ 289, 290, 291 и 292. И тако одъ овогъ правила треба изузети случај у § 293 изложенъ, јеръ у њему се неговори о повређеню, него о коначномъ упропашћеню туђи ствариј, а и тешка казнь, која се за то дѣло прописује, доволно намъ јества да је законодавацъ то желјо, и ако онъ, усвојивши овай § изъ баденскогъ закона, ніје се потанко упознао са прописима закона баденскогъ и прајскогъ, изъ кога последњија сви су остали у овој глави прописи узети, но то овде да разложимо небы ополико ползе принело колико бы труда стало.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТЪ ПРВА.

Обштеопасна злочинства и преступленја.

§ 295.

Да се казни смрћу) ко злонамерно запали храмове, куће, лађе у коима люди живе, колебе за

¹⁾ По старомъ закону овай је параграфъ овако починио:
„Робијомъ одъ десетъ до двадесетъ година да се казни, ко“ и т. д.

Но допуњомъ одъ 20. Марта 1863 учинића је измена у казни и то казано је овако:

„Злочинци за дела у § 295 казана да са казне смрћу.“

обитавањ опредѣлене, млине, сплавове съ обиталиштама за люде снабдѣвени, барутане, у коима се барути прави или храни, фабрике и друга зданія у коима люди живе, или се у известно време тамо скупљаю и задржаваю, явне библиотеке, архиве, явне збирке за науку художества и занате, и друга подобна заведеніја.

При овомъ се кривацъ неизвинијва, што се у време ватре никакво лице нје тамо десило.

Исто¹⁾) тако разлика се неће правити є ли запалњији предметъ собственость онога ко га є запалio или не.

§ 296.

Ко злонамерно запали шуме, поля съ усевима, каменоугљине и друге запалниве майдане, зданіја и лађе кое у число оны у § 295 изложены неспашају, магацине, сенаже са сеномъ, крстине или стогове жита, сламу на гувну, велике дрвљанке, и овима подобна, у колико се отуда велика опасност и штета породити може, да се казни³⁾ смрћу. Ако⁴⁾ у поединомъ случају штета небы била већа одъ хиљаду гроша чаршиски, казнь да буде робіј до двадесетъ година; но ако штета небы била већа одъ две стотине гроша чаршиски, а за-

²⁾ Овай одељакъ додатъ в допуномъ одъ 17 Јуна 1861.

³⁾ Овде в по старомъ тексту было овако:

„Да се казни робіомъ до петнаестъ година“. Но допуномъ одъ 20 Марта 1863 казано в у смотреню ове казни овако:

„Злочинци, за казнима дѣла, изложена у првој точки овогъ §-а, (§ 296) да се казне смрћу.“

⁴⁾ Овде в по старомъ тексту было овако:

„Ако в у поединомъ случају штета врло мала испала, казнь се може и на затворъ спустити“. Но ова точка изменења в допуномъ одъ 20 Марта 1863 год. као што сада у §-у изложено.

запалњији предметъ бил бы у таиномъ положењу, да се ње било бояти никане веће штете и опасности, изази се може спустити и на затворъ, или на бой одъ подесотъ удараца.

Ово⁵⁾) треба разумети онда, ако є запалњији предметъ туђа собственост.

§ 297.⁶⁾

Ко намерно собствену или туђу стварь запали, која є по свомъ свойству или положењу кадра онима, у §§ 295 и 296, казанимъ предметима ватре саобщити, да се казни онако, као да є саме оне предмете непосредствено запалio.

§ 298.

Ако є у случајма у §§ 295 296 и 297, казанима какавъ човекъ у пожару животъ изгубио, и ако є ватре тако намештена, да є на неизмерну штету и опустошење именћиа, кривацъ (паликућа) да се казни смрћу. Ако є пакъ човекъ само опасно повређенъ, робіомъ одъ десетъ до двадесетъ година.

Но ако се онай, кој є ватре гдигодъ подмету, за времена самъ покаяо и сваку штету предупредио, да се одъ казни поштеди.

§ 299.

Ако є ко у случајма §§ 295, 296 и 297, казане предмете изъ неата запалio, да се казни

⁵⁾ Овай одељакъ додатъ в допуномъ одъ 17 Јуна 1861.

⁶⁾ Овай § изменењъ в допуномъ одъ 17 Јуна 1861, а старый текстъ гласио је овако:

Ко намерно собствену или туђу стварь запали, која є по свомъ положају кадра онима у §. §. 295 и 296, изложенимъ предметима ватре саобщити, да се казни онако, као да є саме оне предмете непосредствено запалio,

Кадъ се о ватри говори нетражи се да свагда ватра у пламену избити мора, доволно е да и тинанѣмъ запалѣнъ предметъ гори.¹⁾

§ 300.

Ко водобране, насице и уобщте спрave кое су люди начинили да се одъ преплаве воде бране, злонамерно поквари, разруши и воду пусти тако, да је то съ опасности за животъ и иманъ людји скопчано, да се казни робиомъ одъ петъ до десетъ година.

Но ако је у каквомъ одъ овы случаја кои човекъ животъ изгубио, кривацъ да се казни смрћу.

§ 301.

Онай, кои је у случају § 300 намерно воду пустіо и друге преплавио само зато, да свою собственост спасе, да се казни затворомъ найманъ до две године.

§ 302.

Ако се пуштанимъ воде проузрокована преплава изъ неата догодила, да се кривацъ казни затворомъ до шестъ месеціј, а ако је у томъ каквъ човекъ животъ изгубио, затворомъ до две године.

У § 300 према речима „воду пусти тако, да је то“ и т. д. злочинство је свршено кадъ је заиста одъ пуштанија воде и опасност произишла, а ако је ко пустіо воду, безъ да је было какве опасности за животъ и иманъ, или је можда само вода некоме мало квара учинила, може случај доћи подъ § 289.

¹⁾ Гестб. II. §. 648.

Односно губитка живота неразуме се да онай само случај овде долази, где је ко самомъ водомъ утопљенъ, већ је онай, ако је ко у слѣдству преплаве животъ изгубио.¹⁾ Тако н. п. когодъ је збогъ преплаве пресеченъ одъ други, па неимаюни шта да јде, одъ глади скапља, или кућа преплавомъ подкопана сурва се те кога умртви.

§ 301 представља случај нужде, но тај законъ неизвинjava, већ је само као у блажујућу околност узима.²⁾

Изразъ у овомъ параграфу „найманъ до две“ противуречећ је, јер до означава највећу меру казни исподъ кое може и мани бити, а овде оне законодавацъ са изразомъ „найманъ“ да небуде казнь мания одъ две године затвора, и тако треба означену меру казни тако разумети, да несме ова исподъ две године сићи.

§ 302 представља случај, кои је у § 300 изложенъ, само што је тамо учинено злочинство злонамерно а овде изъ неата. Према томе, што је тамо казано, важи и овде.

§ 303.

Ко мере оне, кое је правительство за предупрећење какве приљичиве марвени болести наредило, намѣрно преступи, да се казни затворомъ или робиомъ до петъ година, а при томъ и да му се одузме и уништи стварь која бы за разпространење овакве болести служила.

¹⁾ Гестб. II. §. 653.

²⁾ Орпенхеф §. 522.

Што се тиче кривице разпространена обните опасне людске приљпчive болести, важе особени постоећи прописи за кордоне и пограничне страже.

Према уредби одъ 16 Мај 1861 год. В. № 1033 (XIV 88) а § 1 исте, министерство унутрашњи дѣла позвано је да у границама постоећи закона издаје, укида и мени мере оне, које су нужне да чувају људе и стоку одъ приљпчivи болестiй, и тако подъ изразомъ „правительство“ нетреба разумети да сваку меру сама законодавна власт мора да прописује.

§ 304.

Ко телеграфъ намерно поквари, т. ј. ко учини таково што, да се телеграфъ по свомъ определению неможе употребљавати, да се казни затворомъ одъ три месеца до три године.

Ово се нарочито односи на прекиданје жица, пресецаш или изкопаваш телеграфски стубова, квартен други справа и апарата, безъ кој телеграфъ неможе радити, препятстваш кодъ телеграфа постављени чиновника у извршиваню нjove дужности.

§ 305.

Ако је у слѣдству злонамерногъ повређења телеграфа какавъ човекъ тешко повређенъ, преступникъ да се казни робомъ до десетъ година; ако је такъ какавъ човекъ чрезъ то животъ изгубио, робомъ одъ десетъ до двадесетъ година.

§ 306.

Ако се у § 304 изложено повређење изъ неатога догодило, кривацъ да се казни затворомъ до

шестъ месециj; но ако је притомъ какавъ човекъ животъ изгубио, затворомъ одъ два месеца до две године.

Иста казнь да постигне и телеграфисте и уобште оне, кој су ради чувания, надзиравања, и безбедности овогъ заведенiя постављени, ако су пренебрегаваш њихъ своје дужностi употребљенјемъ телеграфа препятствовали, и осимъ тога лишиће се њивогогъ звања.

Незнамо изъ кој је узрока законодавацъ нашъ у § 305 одступio одъ прaйскогъ закона, изъ кога је овaj § узетъ, те је повређење тѣла само на тешко ограничiо, докъ законодавацъ прaйскij уобште о повреди говори, а неразуме само тешку повреду.¹⁾ Овимъ преначенiемъ изишlo је да се само тешко повређенје казни робомъ и до петнаестъ год. (§ 177), а ако је то у слѣдству повређења телеграфа учинено, робомъ до десетъ година.

За маню повреду стубова телеграфски в. § 340.

§ 307.

Ко злонамерно учини да каква лађа на прудъ наседне, или да се потопи, ако је то съ опасношћу за животъ людiј скончано било, да се казни робомъ одъ десетъ до двадесетъ година; но ако је притомъ какавъ човекъ животъ изгубио, да се казни смрћу.

¹⁾ Оргенбeff S. 529.

§ 308.

Ако се у предидућемъ § 307. изложено казниво дѣло изъ неата догодило, у случаю знамените штете да се казни затворомъ до шестъ месецій, а у случаю смрти каквогъ човека затворомъ до две године.

Ако је лађа или нѣнъ товаръ осигуранъ био, и у цѣли преваре ово злочинство учинѣно: то долази прописъ § 255 а. са прописомъ § 307 у идеалный стицай (§ 68).

Буде ли дѣло у той цѣли предузето да се людство на лађи налазеће се избави, дакле у найвећој нужди, онда недолази случај подъ нарећенѣ § 307.

Ако никакве опасности за люде ніе било, већъ је само лађа или на њој налазећи се товаръ оштећенъ, онда долази случај подъ § 292.

§ 309.

Ко бунаре, кладенце, као и друге за явни потрошакъ опредѣлени ствари намѣрио отруе, као и ко отровъ или отровне ствари продаи и потрошку или самъ изложи или другоме на исту цѣљь преда, да се казни смрћу ако кон човекъ отрованъ буде, и умре; у противномъ случају робомъ одъ десетъ до двадесетъ година.

Но ако се онай, кој је отровъ баџио, за времена самъ покаяо и предупредио да се ніе никаква штета догодила, да се одъ сваке казни поштеди.

Овай § узеть је изъ § 304 прайскогъ закона, но уместо да говори само о стварима

кој се отруди, ставио је законодавацъ овде и случај када ко отровъ продаје, кој ће погрешно быти, јеръ отровъ продавати слободно је, само треба имати дозволенъ одъ полицијне власти, а ко нема дозволени па опетъ отровъ продаје, казни се по § 334. Оваквимъ дотериранимъ разны прописа по своме налазеню, учинио је нашъ законодавацъ да се скоро незна разлика између овогъ § и § 334, јеръ и једанъ и другиј о отровнимъ стварма говоре, а разлика је управъ та, што овай параграфъ, као што се и изъ почетка нѣговогъ види, и као што по прайскомъ закону, кој је болѣ на изразе пазио, јошти је увиђавио, неговори о отровнимъ већъ о отрованимъ стварма, у које је дакле отровъ метутъ па се продају, а § 334 говори о отровнимъ стварима, или о самомъ отрову, зато тамо и спомиње се да се одъ полицијне власти дозволенъ имати мора, почемъ ніе слободно свакоме отровъ продајати, докъ напротивъ овде никаквогъ ограниченија нема. Ове ствари непродају се изузетно овомъ или ономъ, као што то кода отрова быва, већъ је продаја ныјова слободна, и у толико подъ ово нарећенѣ долазе у колико су као отроване продајане. Тако и п. лебаџ или месо слободно је свакомъ продајати, али ако продаја тај лебаџ или месо отруе, казни се по овомъ параграфу.